

УДК: 373.2

Bengü FATİH
Ahmet Yesevi Üniversitesi, fatihbengu1977@hotmail.com
Kılınc Ali ÇAĞATAY
Karabük Üniversitesi, cagataykilinc@karabuk.edu.tr

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN PANDEMİ SÜRECİNDE SINIF YÖNETİMİNDE YAŞADIKLARI SORUNLAR¹

Bu araştırmanın amacı, pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunları incelemektir. Nitel araştırma yöntemi ve fenomenoloji deseninde kurgulanan bu araştırmaya, Samsun İli Atakum İlçesinde bulunan resmi anaokullarda görev yapan toplam 10 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Veri toplama amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin maske nedeniyle öğrencilerle iletişim kuramama, toplu etkinlik düzenleyememe, materyal kullanamama, bireysel etkinlik düzenlemek zorunda kalma gibi sorunlar yaşadıkları; bu sorunları aşmak için evden materyal isteme, bireysel etkinlik yapma ve aile iletişimini güçlendirme gibi yöntemler geliştirdikleri ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmeni, sınıf yönetimi, pandemi, nitel araştırma, fenomenoloji.

Бенгү Фатих, fatihbengu1977@hotmail.com
Ахмет Йесеви университеті, Казакстан
Кылынч Али Чағатай, cagataykilinc@karabuk.edu.tr
Карабүк университети, Түркия

МУГАЛИМДЕР ПАНДЕМИЯЛЫК ШАРТТА КЛАСС БАШКАРУУДА ТУШ БОЛГОН КӨЙГӨЙЛӨР

Бул изилдөөнүн максаты – пандемия процессинде мектепке чейинки билим берүү мекемелеринин мугалимдеринин класстарды башкаруудагы көйгөйлөрүн изилдөө. Сапаттык изилдөө ыкмасы жана феноменология үлгүсүндө курулган бул изилдөөгө Самсун Атакум районундагы мамлекеттик бала бакчаларда иштеген жалпы 10 мектепке чейинки билим берүү мугалими катышкан. Изилдөөнүн катышуучуларын аныктоо үчүн максаттуу тандоо ыкмаларынын бири болгон критерийлер боюнча тандоо колдонулган. Маалыматтарды чогултуу үчүн изилдөөчүлөр тарабынан иштелип чыккан жарым структураланган интервью формасы колдонулган. Маалыматтар контент-анализ ыкмасы менен талданган. Изилдөөнүн жыйынтыгында мугалимдердин беткаптан улам окуучулар менен тил табыша албаганы, жамааттык иштерди уюштура албагандыгы, материалдарды колдоно албагандыгы, жекече иш-чаралар; бул көйгөйлөрдү жоюу үчүн үйдөн материал суроо, жеке иш-аракеттерди жасоо, үй-бүлөлүк байланышты чыңдоо сыяктуу ыкмаларды иштеп чыккандыгы аныкталган.

Өзөктүү сөздөр: мектепке чейинки тарбиячы, классты башкаруу, пандемия, сапаттык изилдөө, феноменология

Бенгю Фатих, Университет Ахмета Есеви,
fatihbengu1977@hotmail.com
Республика Казахстан

¹ Bu çalışma, Ahmet Yesevi Üniversitesi bünyesinde Fatih Bengü tarafından hazırlanan ve Ali Çağatay Kılınc tarafından yönetilen Tezsiz Yüksek Lisans bitirme projesinden üretilmiştir.

*Кылынч Али Чагатай, Университет Карабюк,
cagataykilinc@karabuk.edu.tr
Турецкая Республика*

ПРОБЛЕМЫ ДОШКОЛЬНЫХ УЧИТЕЛЕЙ В УПРАВЛЕНИИ КЛАССОМ В ПЕРИОД ПАНДЕМИИ

Целью данного исследования является изучение проблем, с которыми сталкивались педагоги дошкольных учреждений в управлении классом в период пандемии. В этом исследовании приняли участие 10 воспитателей дошкольных учреждений, работающих в государственных детских садах Самсун-Атакумского района, которые были построены по методу качественного исследования и модели феноменологии. Критериальная выборка - один из методов целенаправленной выборки, она использовалась для определения участников исследования. Для сбора данных использовалась форма полуструктурированного интервью, разработанная исследователями. Данные были проанализированы методом контент-анализа. В результате исследования было установлено, что у учителей были такие проблемы, как невозможность общения с учениками из-за маски, неумение организовать коллективную деятельность, неумение пользоваться материалами, необходимость организовывать индивидуальные занятия. виды различной деятельности. Было обнаружено, что для преодоления этих проблем они разработали такие методы, как получение материалов из дома, выполнение индивидуальных действий и укрепление семейного общения.

Ключевые слова: педагог дошкольного образования, классное руководство, пандемия, качественные исследования, феноменология.

*Bengu Fatih, Ahmet Yesevi University, fatihbengu1977@hotmail.com
Kilinch Ali Chagatay, Karabuk University, cagataykilinc@karabuk.edu.tr*

THE PROBLEMS EXPERIENCED BY PRE-SCHOOL TEACHERS IN CLASSROOM MANAGEMENT DURING THE PANDEMIC PROCESS

The purpose of this research is to examine the problems experienced by preschool teachers in classroom management during the pandemic process. A total of 10 pre-school teachers working in public kindergartens in Samsun Atakum District participated in this research, which was constructed in the qualitative research method and phenomenology pattern. Criterion sampling, one of the purposive sampling methods, was used to determine the participants in the study. A semi-structured interview form developed by the researchers was used for data collection. The data were analyzed by content analysis technique. As a result of the research, it was determined that the teachers had problems such as not being able to communicate with the students due to the mask, not being able to organize collective activities, not being able to use materials, and having to organize individual activities; In order to overcome these problems, it has been revealed that they have developed methods such as asking for materials from home, doing individual activities and strengthening family communication.

Keywords: Preschool teacher, classroom management, pandemic, qualitative research, phenomenology.

Okul öncesi eğitim, bir çocuğun doğumundan ilkökul çağına kadar tüm yaşantısını içeren bir eğitim sürecidir (Yaşar ve Aral, 2010). Bu dönem çocuğun fiziksel, bilişsel, dilsel, duygusal, psikomotor ve sosyal gelişiminde önemli ilerlemelerin kaydedildiği, öz bakım becerilerinin kazanıldığı ve kişilik yapısının şekillendiği bir dönemdir. Bu süreçte elde edilen kazanımlar, yaşam boyu etkisini sürdürebilmektedir. Bu nedenle okul öncesi dönemin etkili

bir şekilde sürdürülmesi yaratıcı, mutlu ve sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi bakımından oldukça önemlidir (Yıldız Bıçakçı, 2009). Çocuklar okul öncesi dönemde kendilerini korumayı, paylaşmayı, haklarını korumayı, başkalarının duygusal ve fiziksel haklarına zarar vermemeyi öğrenmektedirler (Yavuzer, 2006). Zira yapılan araştırmalar, okul öncesi eğitimin çocukların özellikle zorunlu eğitim sürecine iyi uyum sağlamaları açısından kritik olduğunu göstermektedir (Taba vd., 1999). Öte yandan okul öncesi eğitimini etkili ve kaliteli bir şekilde sürdüren çocukların bedensel, zihinsel, dilsel, duygusal ve sosyal gelişim bakımından diğer çocuklara kıyasla daha ileri seviyede oldukları; bu çocukların kişilik gelişiminin erken yıllarda başladığı, çevre ve okula uyum konusunda daha az sorun yaşadıkları tartışılmaktadır (Hong, 2004). Dolayısıyla çocukların yaşamlarında belirleyici bir öneme sahip olan bu ilk okul deneyimi, çocukların bilinçli düzenlemeler yaparak hem kendi kişisel yaşantıları hem de sosyal yapıda daha iyi bir gelecek kurmaları bakımından önemlidir (Gezgin, 2009). Diğer taraftan okul öncesi eğitimin niteliğinde programı yürüten öğretmenlere önemli görevler düştüğü de açıktır (Güven ve Cevher, 2005).

Öğrencilerle uzun süreli ve yakın etkileşim kuran bir aktör olarak öğretmenin temel işlevi, öğrenmeyi kolaylaştırmaktır (Açıkgöz, 2003). Öğretmenlerin etkili öğrenme ve öğretme ortamı oluşturmasının temel koşullarından biri de sınıf yönetimi becerisidir (Norris, 2003). Sınıf yönetimi genel anlamda öğrencilerin öğrenme gereksinimlerini optimum düzeyde karşılamak amacıyla sınıf ortamının düzenlenmesi olarak görülebilir (Kayıkcı, 2009). Başka bir ifadeyle sınıf yönetimi, öğrenci gruplarıyla bir organizasyon olarak güvenli bir öğrenme ortamı yaratmaya yönelik davranış standartlarının formüle edilmesi ve geliştirilmesine dayanmaktadır (Celep, 2002). Sınıf yönetiminin en önemli noktası, öğrenmeye doğrudan etkisidir. Bu açıdan sınıf yönetimi, öğrenmenin organizasyonu olarak tanımlanabilir (Sabancı, 2008). Sınıf yönetimi bireyi, disiplini ve öğretimi kapsayan üç boyutlu bir yapıdır. Birey boyutunda öğretmenin öğrencilere yönelik beklentileri, davranışları ve tutumlarıyla öğrencilerin bu beklentiyi karşılamaya dönük davranışları yerine getirme düzeyleri bulunmaktadır. Disiplin boyutunda öğrencilerin sınıf kurallarını benimseyip uygulaması ve öğretmen tarafından kullanılan disiplin yöntemleri yer alırken öğretim boyutunda öğretim etkinliklerinin planlanması, öğretim ortamının düzenlenmesi ve zaman yönetimi yer almaktadır (Güven ve Cevher, 2005).

Son yıllarda küresel boyutta etkili olan COVID-19 pandemisiyle birlikte yaygınlaşan uzaktan eğitim uygulamaları, sınıf yönetimi ve etkinliği konusunda paradigma değişimine neden olmuştur (Bozkurt, 2020; Ertuğ ve Gündüz, 2021). 2019 yılı sonlarında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve 2020 yılı Mart ayı ile birlikte Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından Pandemi ilan edilen COVID-19 salgını dünya genelinde sosyal, kültürel, ekonomik ve sağlık alanında olduğu gibi eğitim alanında da etkili olmuştur (Arslan ve Şumuer, 2020). Salgınla birlikte ülkeler eğitim alanında farklı arayışlara ve alternatif uygulamalara yönelmiştir. Nitekim salgın nedeniyle 20 Mart 2020'de aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 124 ülke tüm düzeydeki okullarda örgün eğitime ara vermiş ve uzaktan eğitime geçmiştir (Arık, 2020). Zorunlu uzaktan eğitim uygulaması daha önce uzaktan eğitim deneyimi olmayan okul öncesi öğretmenler için sınıf yönetimi açısından yeni bir başlangıç olmuştur (Ergüç Şahan ve Parlar, 2021). Pandemi ile birlikte ortaya çıkan yeni normalde, öğretmen ve öğrenci rolleri ile eğitim kurumu rolleri eğitim sistemi içerisinde yeniden konumlandırılmıştır (Bozkurt, 2020). Pandemi koşullarında öğretmenler sınıf yönetimi başta olmak üzere öğrenciyi motive etme, etkinlik düzenleme ve disiplin sağlama gibi konularda zorlanırken (Arslan ve Şumuer, 2020) öğrenciler ihtiyaç duydukları öğrenme sorumluluğunu almaya yönelik özgüven ve öz yönelim

gibi alanlarda zorlanmaktadır (Bozkurt, 2020). Bu araştırmanın temel amacı, COVID-19 pandemisi sonrasında okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi sürecinde yaşadıkları sorun alanlarını ortaya koymak ve buna ilişkin çözüm önerileri sunmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki soruların yanıtları aranmaktadır:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadığı sorunlar nelerdir?

2. Okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadığı sorunların eğitim-öğretim sürecine yansımaları nasıl olmuştur?

3. Okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadığı sorunlara yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Pandemi Nedir?

Salgın hastalıklar dünya tarihinin en önemli konularından biridir. Geçmişte yaşanan salgın hastalıklar dikkate alındığında bu olayların insanlık tarihinin göz ardı edilemeyecek gerçekleri olduğu anlaşılabilir. Göç, savaş ve ticaret gibi olaylar yoluyla insanlar arasında oluşan artan etkileşim, mikropları mutasyona uğratarak salgın hastalıklara neden olmaktadır. Öte yandan temiz su kaynaklarının azalması, insanların yaşam kalitesinin düşmesi, yetersiz beslenme ve iklim değişikliği gibi nedenler de hastalıklara zemin hazırlamakta ve pandemilere neden olmaktadır (Tekin, 2021). 2009 başlarında yeni bir domuz gribi (H1N1) influenza virüsünün aniden ortaya çıkması ve hızla küresel olarak yayılmasıyla birlikte “pandemik” kelimesinin anlamı ve pandemilerin nasıl tanınacağı konusu yeniden gündeme gelmiştir. Pandeminin üzerinde anlaşmaya varılan bir anlamı olmadığı için popüler medyada ve bilimsel yayınlarda bu ifadeyle ilgili tartışmalar yoğunlaşmıştır (Altman, 2009). Resmi sağlık kurumları, bilim insanları ve medya tarafından pandemi ifadesinin kullanımı farklılık gösterebilmektedir. Örneğin, bazıları bir pandemi ilan etmek için bir bulaşıcılık seviyesinin yeterli olduğunu savunurken diğerleri enfeksiyonun ciddiyetinin de dikkate alınması gerektiğini savunmaktadır (Enserink, 2009). 17. ve 18. yüzyıllarda, salgın ve pandemi terimleri, çeşitli sosyal ve tıbbi bağlamlarda belirsiz bir şekilde ve çoğu zaman birbirinin yerine kullanılmıştır (Morens vd., 2009). Modern tanımlarda ise pandemi, çok geniş bir alanı kaplayan ve genellikle nüfusun büyük bir bölümünü etkileyen yaygın ve bir bölge, ülke, kıta veya küresel çapta dağılmış veya yaygın olarak meydana gelen salgın olarak açıklanmaktadır (Last, 1996).

Covid 19 Pandemisi ve Eğitim Sürecine Etkileri

Çin’in Wuhan kentinde 2019 sonunda görülen ve 2020 yılı Mart ayı ile birlikte DSÖ’nün Pandemi kabul ettiği COVID-19 dünya genelinde sosyal, kültürel, ekonomik ve sağlık alanında olduğu gibi eğitim alanında da etkili olmuştur (Arslan ve Şumuer, 2020). Kalabalığı azaltmak için ülkeler sokağa çıkma yasağı, işyeri devamsızlığı, okulların kapatılması ve ulaşım olanaklarının askıya alınması gibi çeşitli önlemler almıştır. COVID-19 pandemisinin yayılmasını kontrol etmek için dünyadaki ülkelerin çoğu eğitim kurumlarını geçici olarak kapatmıştır. Dünyadaki öğrenci nüfusunun yüzde 90’ından fazlası bu kapanmalardan etkilenmiştir (Tarkar, 2020). Türkiye’de de küresel pandeminin ilanıyla birlikte 16 Mart 2020’de okullar kapatılmış ve her düzeyde uzaktan eğitim uygulamasına geçilmiştir. Böylece son zamanlarda yüz yüze öğrenmeye alternatif olarak değerlendirilen ve yüz yüze öğrenmenin ek bir unsuru olan uzaktan eğitim, COVID-19 salgını sırasında tek eğitim uygulamasına dönüşmüştür (Kaya, 2020).

Ülkeler başlangıçta COVID-19 salgınına durdurmak için acil bir çözüm bulamamışlardır. Okulların ve üniversitelerin kapatılması yalnızca genç öğrencilerin öğreniminin sürekliliği üzerinde kısa vadeli bir etki yaratmamış, aynı zamanda uzun vadeli etkilere zemin hazırlamıştır (Tarkar, 2020). Bu nedenle pandemi yalnızca öğrenmeyi değil, aynı zamanda hem eğitimcilerin hem de öğrencilerin psikososyal refahını etkilemiştir (Uoalkpajor ve Uoalkpajor, 2020). Okul, çocukların eğlenebilecekleri, sosyal farkındalık ve sosyal becerileri geliştirebilecekleri bir yerdir. Okula devamın önemli nedenlerinden biri, çocuğun farklı alanlarda bilgi ve beceri geliştirebilmesidir. Diğer yandan okula gitmemek veya okula devam etmemek beceri gelişimini olumsuz etkileyebilir. COVID-19 pandemisinde okulların kapanması öğrenme ve okullaşma yapısını, öğretim ve değerlendirme metodolojilerini etkilemiştir. Okulların kapatılması aileleri de etkilemiştir. Aileler okulsuzluğun etkilerini en aza indirmek için evde öğrenme uygulamalarından çocuklarına daha fazla destek olmak durumunda kalmışlardır. Ayrıca ebeveynler, uzaktan eğitimi anlamada ve kullanmada çeşitli sorunlar yaşamışlardır. Örneğin bazı ebeveynler teknoloji farkındalıklarının sınırlı olması nedeniyle çocuklarını çevrimiçi ders almaları için yeterince yönlendirememiştir. İnternet bağlantısı da tüm öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin önünde büyük bir zorluk olmuştur. Öğretmenler, öğrenciler ve veliler zayıf bağlantı nedeniyle birçok sorunla yüzleşmek zorunda kalmıştır (Tarkar, 2020).

Sınıf Yönetimi ve Önemi

Sınıf, en basit ifadeyle, öğrencilerin ve öğretmenlerin bir araya geldikleri bir öğrenme-öğretme ortamıdır. Sınıf yönetimi ise eğitim-öğretim faaliyetlerini geliştirmek ve eğitimin niteliğini artırmak suretiyle öğrenci öğrenmesine en üst düzeyde yardımcı olmanın hedeflendiği bir süreçtir (Korkut ve Babaoğlu, 2010). Başka bir anlatımla sınıf yönetimi, öğrencilerin eğitim hedeflerine ulaşmasına yardımcı olacak ve öğrenmelerini kolaylaştıracak sınıf koşullarını yaratmayı ve iyileştirmeyi amaçlayan bir dizi kural, kavram ve ilkedен oluşan bir süreç olarak okunabilir (Aydın, 2007). Sınıf yönetimi öğretmenlerin sınıf içerisinde olumlu bir öğrenme iklimi oluşturarak öğrencilerin kendisini rahatça ifade etmelerine ve sahip oldukları potansiyeli ortaya koymalarına fırsat sağlama sürecine göndermede bulunmaktadır (Turan, 2006).

Sınıf yönetimi, çoğunlukla öğretmenlerin öğrencilerinin bir ders sırasında organize, düzenli, odaklanmış, dikkatli, görev başında ve akademik olarak üretken bir şekilde hareket etmelerini sağlamak için kullandıkları genel beceri ve stratejilerin bir aracıdır. Sınıfın etkili bir biçimde yönetildiği durumlarda öğretmen-öğrenci ve öğrenciler arasında olumlu ilişki ve etkileşimlerin oluşması beklenebilir (Levin ve Nolan 2000). Zira etkili bir sınıf yönetimiyle sınıfta pozitif iklimi oluşturmak öğretmenlerin temel hedefi olarak görülmektedir (Taşdan ve Kantos, 2007).

Sınıf yönetimi, öğrencilerin sorumluluk duygusu geliştirdikleri, kendilerini değerlendirdikleri, kendilerini kontrol ettikleri ve bireysel kontrolü içselleştirdikleri bir araç olarak görülmektedir. Sınıftaki yaşamı önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda gerçekleştirmede öncelikli olarak sorumluluk öğretmene aittir. Başka bir deyişle öğretmen, sınıftaki öğrenme ortamını düzenlemekten ve yönetmekten sorumludur. Bu nedenle öğretmenin sınıf yönetimi ilke ve yöntemlerine hakim olması ve bunları işe koşabilmesi önemlidir. Böylece sınıftaki yaşam daha keyifli, üretken ve ödüllendirici hale gelebilir (Aydın, 2007). Fiziksel olarak iyi organize edilmiş bir eğitim ortamında öğretmenlerin önemli görevlerinden biri, öğrencilerin davranışlarını kontrol etmelerine yardımcı olacak, kabul

edilebilir kurallar, uygulamalar ve yöntemler geliřtirmeleridir (Sarı, 2002).

Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin Yaşadıkları Sorunlar

Sınıf yönetimi özellikle öğretmenliğin ilk yıllarında önemlidir. Zira genç ve deneyimsiz öğretmenlerin çoğu, sınıfta disiplin sorunu ile karşılaşmaktadırlar (Gordon, 1996). Fakat davranış yönetimi konusunda karşılaşılan zorluklar yalnızca deneyimsiz öğretmenlerle sınırlı değildir; birçok deneyimli öğretmen de sınıf yönetimi konusunda zaman zaman farklı stratejilere ihtiyaç duymaktadır (Özyürek, 1996). Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda karşılaştıkları zorluklar öğretmen kadar sınıfın yapısı ve öğrenciyle de ilgilidir. Öğretmenler istedikleri şekilde öğretmedikleri zaman, güçlü bir başarısızlık duygusu yaşayabilirler. Birikmiş deneyim ve sınıf yönetimi ilkelerinin belirli bir düzen içinde uygulanması bu sorunları ortadan kaldırmada etkili olabilir (Gürsel, 2005).

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunlardan biri de sınıf içi disiplin sorunlarıdır. Öğrencilerin olumsuz davranışları bireysel, arkadaşlarıyla ilgili ve öğretmenlerle ilgili olumsuz davranışlar olarak sınıflanabilmektedir. Bireysel olarak öğrencilerin gösterdiği olumsuz davranışlar; derste izin almadan konuşma, derse hazırlık yapmadan gelme, kaba söz ve davranışlarda bulunma, yaşadıkları başarısızlık konusunda sürekli mazeret üretme olarak sıralanırken arkadaşlarına karşı istenmeyen davranışlar açısından en sık sergiledikleri arasında, öğretmene sürekli olarak birbirlerinden şikayet etme bulunmuştur (Bayar, 2014; Balay ve Sağlam, 2008; Bayar ve Kerns, 2015). Bir öğrenci çeşitli nedenlerle istenmeyen davranışlar sergileyebilir. İstenmeyen davranışlar çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir. Sınıfta istenmeyen davranışı etkileyen faktörlerden bazıları öğrenci özellikleri, sınıf yapısı, müfredat, öğretim yöntemleri, öğrenci başarısı ve öğretmen özellikleridir. Sınıf dışındaki etmenler arasında aile, oyun ve arkadaşlar, yaşam ve kültür, medya, okul yönetimi, okulun konumu ve ulaşımı, veli-öğretmen ilişkileri, ekonomik başarısızlık, araç-gereç eksikliği ve yetersiz eğitim hizmetleri yer almaktadır (Şentürk, 2010).

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada, COVID-19 pandemisi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi sürecinde yaşadıkları sorunların ortaya konmasına odaklanılmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemi ve fenomenolojik desende planlanmıştır. Fenomenolojinin kullanıldığı çalışmalarda amaç, bireyin deneyimlerini, algılarını ve anlamlarını ortaya çıkarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde yaşadıkları deneyimlere odaklanan bu çalışma için fenomenoloji deseninin kullanılması uygun görülmüştür.

Çalışma Grubu

Fenomenolojik araştırmaların veri kaynağı, araştırma fenomenini yansıtan ve yaşayan kişiler ve gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu kapsamda araştırmada maksimum çeşitlilik ve ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 öğretim yılında Samsun İli Atakum İlçesinde faaliyet gösteren resmi anaokullarda görev yapan toplam 10 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Bu çalışmaya katılım için belirlenen ölçüt, öğretmenlerin pandemi sürecinde görev yapmış olmalarıdır. Böylelikle deneyim için gerekli zeminin oluşmuş olması beklenebilir. Çalışmada maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinin kullanılmasının nedeni ise çalışma grubunun katılımcı profili

bakımından çeşitliliğini sağlamaktır. Bu bağlamda, çalışma grubuna seçilecek öğretmenlerin belirlenmesinde cinsiyet, kıdem, yaş ve eğitim durumu gibi değişkenler çeşitlilik kaynağı olarak alınmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgilere bakıldığında katılımcıların tamamı lisans düzeyinde eğitim görmüş anaokulunda görev yapan kadınlardan oluşmaktadır. Ayrıca katılımcıların üçü 30-35 yaş, üçü 36-40 yaş ve dördü ise 41 ve üstü yaş aralığındadır. Katılımcıların biri 6-10 yıl, 5'i 11-15 yıl, ikisi 16-20 yıl ve ikisi 21 yıl ve üzeri toplam mesleki kıdeme sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken sınıf yönetimine ilişkin alanyazın detaylı olarak incelenmiş ve öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini tespit için çeşitli maddeler belirlenmiştir. Belirtilen maddeler uzman görüşüne sunulmuş ve uzmanlardan alınan dönütler sonucunda gerekli düzenlemeler yapılarak forma son şekli verilmiştir. Bu kapsamda araştırmanın amacına uygun olarak görüşme formunda üç soruya ve bu soruların daha iyi anlaşılmasını sağlayacak sonda sorularına yer verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Fenomenoloji araştırmalarında en önemli veri toplama aracından biri görüşme tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu doğrultuda öğretmenlerle yüzyüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeden önce araştırmanın temel amacı ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapılmış ve katılımcılara istedikleri zaman görüşmeyi sonlandırabilecekleri belirtilmiştir. Katılımcıların onay vermesinden sonra görüşmeler başlamış ve görüşmeler kaydedilmiştir. Görüşme süreleri 30-45 dakika arasındadır.

Verilerin Analizi

Veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. İçerik analizinin amacı elde edilen verileri açıklayacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Analiz sürecinin temeli, toplanan verileri okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemektir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu doğrultuda araştırma kapsamında ulaşılan verilerden en iyi anlamı yansıtan ifadeler belirli kavramlar, cümleler ve kelimeler bazında sınıflanarak kategorize edilmiştir. Kavramsal çerçeveden hareketle belirlenen tema, kategori ve kodlar tablolar halinde sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Birinci araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında ele alınan ilk alt problem okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleridir. Bu doğrultuda katılımcılara “Pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların yanıtlarından hareketle oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. *Pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin katılımcı görüşleri*

<i>Tema</i>	<i>Kategoriler</i>	<i>Kodlar</i>	<i>f</i>
Pandemi sürecinde sınıf	Eğitim	Öğrencilerle sağlıklı iletişim kuramama	6
	faaliyetleriyle	Öğretim etkinliklerinin sınırlı olması	5
	ilgili sorunlar	Öğrencilerde algı ve dikkat eksikliği	3

yönetiminde		Öğrenciler arasında yaşanan iletişim kopukluğu	2
yaşanan sorunlar	Ailelerle ilgili sorunlar	Ebeveyn ilgisizliği Aileyle iletişimi problemleri	2 2

Okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşleri eğitim faaliyetleriyle ilgili sorunlar ve ailelerle ilgili sorunlar olmak üzere iki kategori üzerinden sunulmuştur. Buna göre katılımcılar öğrencilerle sağlıklı iletişim kuramama ($f = 6$), öğretim etkinliklerinin sınırlı olması ($f = 5$), öğrencilerde algı ve dikkat eksikliği ($f = 3$) ve öğrenciler arasında yaşanan iletişim kopukluğunu ($f = 2$) pandemi sürecinde sınıf yönetiminde karşılaştıkları eğitim faaliyetleriyle ilgili sorunlar olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar özellikle maske takmanın sınıf yönetimi açısından kendilerine büyük bir problem teşkil ettiğini; maske nedeniyle öğrencilerin jest ve mimiklerini göremediklerini aynı şekilde öğrencilerin de kendilerinin jest ve mimiklerini göremediği, yalnızca ses ile iletişim kurduklarını ve bu durumun öğrencilerle sağlıklı iletişim kurulmasını engellediğini belirtmişlerdir. Katılımcılar ayrıca pandemi döneminde getirilen sosyal mesafe kurallarının sınıf içi öğretim etkinliklerini sınırladığını; bu dönemde yapılan etkinliklerin genellikle öğrencilerin birbiriyle temasından uzak etkinlikler olduğunu ve bu durumun sınıf yönetimi açısından kendilerini zorladığını ifade etmişlerdir. Konuyla ilişkili katılımcı görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir:

- *“Sosyal mesafeye dikkat edilmesi gerektiği için temassız oyunlara ağırlık verildi. Grup etkinliklerinden ziyade daha çok bireysel etkinliklere yer verildi.” (K8)*

- *“Belirli etkinliklerin uygulanmasında eksiklikler doğdu.” (K9)*

Katılımcılar özellikle pandemi dönüşünde öğrencilerin yüz yüze eğitimden uzun süre uzak kalmaları nedeniyle öğrencilerde algı ve dikkat eksikliği yaşadıklarını; bu eksikliğin öğrenciler arası iletişimi, dolayısıyla sınıf içi koordinasyonu zorlaştırdığını vurgulamaktadırlar. Bu durum katılımcıların aşağıdaki görüşleriyle açığa çıkmaktadır:

- *“Sürekli çocuklara kuralları hatırlatmak eğitim sürecini bölüyor, dikkat ve motivasyon kaybını yaratıyordu.” (K1)*

- *“Öğrencilerin algılarının ve dikkatlerinin eksik olması.” (K3)*

Diğer taraftan katılımcılar ebeveyn ilgisizliği ($f = 2$) ve aile ile iletişim problemlerini ($f = 2$) pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları ailelerle ilgili sorunlar olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar pandemi sürecindeki etkinliklerde ailelerin çocuklara fazla serbestlik tanıdıklarını, bu nedenle bazı velilerin uzaktan eğitime gerekli özeni göstermediklerini ifade etmiş ve velilerle gerekli toplantıları yapamadıkları için iletişim sorunları yaşadıklarını vurgulamışlardır. Bu durum katılımcıların aşağıda verilen görüşlerinden anlaşılabilir:

- *“Bazı ailelerin etkinlik sürecinde çok fazla çocuklara müdahale etmeleri ya da çocuklara çok fazla serbestlik tanımaları olumsuz örneklerle sebep oluyordu.” (K1)*

- *“Velileri okula çağırmadık ve toplantıları uzaktan yapmak zorunda kaldığımız için iletişim kurmakta zorlandık.” (K2)*

İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında ele alınan ikinci alt problem, okul öncesi öğretmenlerin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunların eğitim-öğretim sürecine yansımalarına ilişkin görüşleridir. Bu doğrultuda katılımcılara “Bu sorunların eğitim-öğretim sürecine yansımaları nasıl olmuştur?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların yanıtlarından hareketle oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Pandeminin eğitim-öğretim sürecine yansımaları hakkında katılımcı görüşleri*

<i>Tema</i>	<i>Kategoriler</i>	<i>Kodlar</i>	<i>f</i>
Pandemini eğitim-öğretim sürecine yansımaları	Öğrenme ve öğretme etkinliklerinin doğası	Bireysel etkinlik yapmak zorunda kalma	4
		Materyal kullanamama	3
		Öğrencilerle yüz yüze iletişim kuramama	2
	Öğrenci gelişimine yardımcı olma	Kazanım ve göstergelere ulaşamama	4
		Sosyal-duyuşsal beceri eksikliği	2
		Dilsel gelişim eksikliği	1
Uygulama açısından	Aile katılımı yapamama	2	
	Gezi yapamama	2	

Okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların eğitim-öğretim sürecine yansımaları hakkındaki görüşleri öğrenme ve öğretme etkinliklerinin doğası, öğrenci gelişimine yardımcı olma, ve uygulama olmak üzere üç kategori üzerinden sunulmuştur. Buna göre katılımcılar öğrenme ve öğretme etkinlikleri açısından pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların bireysel etkinlik yapmak zorunda kalma ($f = 4$), materyal kullanamama ($f = 3$) ve öğrencilerle yüz yüze iletişim kuramama ($f = 2$) gibi sonuçlara yol açtığını belirtmektedir. Katılımcılar pandemi nedeniyle getirilen sosyal mesafe kısıtlamasının yüz yüze iletişimi kısıtladığını ve bu durumun grup etkinlikleri yerine bireysel etkinliklere ağırlık verilmesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca bulaşma riski nedeniyle etkinliklerde materyal kullanamadıklarını belirtmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur:

- “Sosyal mesafe kurallarına uymak gerektiği için daha çok bireysel etkinlikler düzenlemek zorunda kaldım.” (K1)

- “Oyuncakların çoğunun pandemi kaynaklı kaldırılması; sınıf içi materyallerin en aza indirilmesi...” (K6)

Katılımcılar öğrenci gelişimine yardımcı olma açısından pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların kazanım ve göstergelere ulaşamama ($f = 4$), sosyal duygusal beceri eksikliği ($f = 2$) ve dilsel gelişim eksikliği ($f = 1$) gibi sonuçlar doğurduğunu belirtmişlerdir. Pandemi nedeniyle grup etkinliklerinin yapılamaması, öğretim materyallerinden gerektiği gibi faydalanılamaması, uzaktan eğitim gibi uygulamaların hedeflenen kazanım göstergelerin çoğunun gerçekleştirilmesini engellediğini ve bu durumun çocukların sosyal ve duygusal becerileri ile dil becerisini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Katılımcıların bununla ilişkili görüşlerinden bazıları aşağıda doğrudan alıntılanmıştır:

- “Verilmesi gereken kazanım ve göstergeler ileri tarihlerde tamamlandı.” (K3)

- “...çoğunlukla masa etkinliklerine yönlendirmemi gerektirdi. Böyle olunca hedeflediğim kazanım göstergelerin çoğunu gerçekleştiremedim.” (K6)

Diğer taraftan katılımcılar uygulama açısından Pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların aile katılımı yapamama ($f = 2$) ve gezi yapamama ($f = 2$) gibi sonuçlara neden olduğunu belirtmektedirler.

Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında ele alınan üçüncü ve son alt problem okul öncesi öğretmenlerinin

pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin geliştirdikleri yöntemler hakkında görüşleridir. Bu doğrultuda katılımcılara “Bu süreçte yaşadığınız sorunları nasıl çözdünüz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların yanıtlarından hareketle oluşturulan kategori ve kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Yaşanan sorunların çözümüne ilişkin katılımcı görüşleri

<i>Tema</i>	<i>Kategoriler</i>	<i>Kodlar</i>	<i>f</i>
Çözüm Önerileri	Öğretime ilişkin	Dijital etkinlikler düzenleme	3
		Etkinlik planı hazırlama	2
		Evden materyal isteme	1
	Aile ile iletişime ilişkin	Aile görüşmeleri yapma	9
		Velilere rehberlik eğitimi verme	1

Okul öncesi öğretmenlerin pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin Okul öncesi öğretmenlerin pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin görüşleri öğretime ilişkin ve aile ile iletişime ilişkin olmak üzere iki kategoride toplanmıştır. Katılımcılar pandemi sürecinde yaşadıkları sorunların çözümü konusunda dijital etkinlikler düzenleme ($f=3$), etkinlik planı hazırlama ($f=2$) ve evden materyal isteme ($f=1$) gibi eğitsel çözümler geliştirdiklerini belirtmektedirler.

Katılımcılar pandemi koşullarına ve uzaktan eğitime uygun şekilde etkinlikler planladıklarını ve bu doğrultuda daha çok görsel ve işitsel öğelerin ön planda olduğu dijital etkinliklere ağırlık verdiklerini; ayrıca öğrencilerin materyalleri evlerinden getirmelerini söylediklerini ifade etmektedirler. Bununla ilişkili katılımcı görüşlerinden bazıları aşağıda yer almaktadır:

- “Maskeyle konuşmak zorlaşınca ve yüksek sesle şarkı ve hikâye yasaklanınca video ve slaytlardan faydalandım.” (K5)

- “Çevrimiçi ortamda etkinlikler yapıldı.” (K9)

Ayrıca öğretmenler pandemi sürecinde yaşadıkları sorunları çözmek için ailelerle çeşitli görüşmeler gerçekleştirdiklerini ve bu görüşmelerde aileleri motive ettiklerini, etkinlik planları hakkında ailelere bilgi verdiklerini ve bu sayede aileleri sürece dahil ederek onlara yönelik rehberlik eğitimi verdiklerini vurgulamışlardır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunları incelemeyi amaçlayan bu çalışmada; okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunlar ele alınmıştır. Araştırma sonuçları katılımcıların pandemi sürecinde sınıf yönetimi konusunda eğitim faaliyetleriyle ve ailelerle ilgili sorunlarla karşılaştıklarını, sınıfta maske takmanın sınıf yönetimi açısından önemli bir sorun teşkil ettiğini, maske nedeniyle öğretmenlerin öğrencilerin jest ve mimiklerini göremediklerini, benzer biçimde öğrencilerin de öğretmenlerin jest ve mimiklerini göremediklerini ve yalnızca ses ile iletişim kurulduğu ve bu durumun öğrencilerle sağlıklı iletişim kurulmasını engellediğini göstermektedir. Öte yandan sosyal mesafe kuralı nedeniyle genellikle öğrencilerin birbiriyle temasının olmadığı etkinlikler düzenlendiği ve bu durumun etkinlik çeşitliliğini sınırlandırdığı tespit edilmiştir. Eğitim faaliyetleriyle ilgili bir başka sorun olarak öğrencilerin uzun süre yüz yüze eğitimden uzak kalmaları nedeniyle ilgi ve dikkat eksikliği

sorunları yaşadıkları, bu durumun öğretmenlerin sınıf içi koordinasyonu sağlamada zorlanmalarına neden olduğu belirlenmiştir. Pandemi sürecinde öğretmenlerin sınıf yönetiminde ailelerle ilgili olarak ebeveyn ilgisizliği ve aile iletişimi problemleriyle karşı karşıya kaldıkları, özellikle ailelerin çocuklarına çok fazla serbestlik tanınmasının ve uzaktan eğitime gerekli özeni göstermemesinin öğretmenlerin planlama ve koordinasyon yapmada sorunlarla karşılaşmalarına neden olduğu; ayrıca sosyal mesafe kuralları nedeniyle velilerle toplantı yapamadıkları için öğretmenlerin velilerle iletişim problemleri yaşadıkları belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda pandeminin eğitim-öğretim sürecine yansımaları hakkında katılımcı görüşlerinden elde edilen bulaş riski nedeniyle grup etkinlikleri yerine daha az materyalin kullanıldığı bireysel etkinliklere ağırlık verildiği, uzaktan eğitimden dolayı öğrencilerle yüz yüze iletişim kurulamadığı, bu durumun bazı kazanım ve göstergelere ulaşılmasını engellediği, öğrencilerde sosyal, duygusal ve dilsel gelişim eksikliğine neden olduğu belirlenmiştir. Öte yandan pandeminin aile katılım etkinliklerinin ertelenmesine ve alan gezilerinin yapılamamasına neden olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin geliştirdikleri yöntemler hakkında elde edilen sonuçlarda; öğretmenlerin uzaktan eğitime ve pandemi koşullarına uygun şekilde daha çok görsel ve işitsel öğelerin ön planda olduğu dijital etkinliklere ağırlık verdikleri ve öğrencilerin materyallerini evlerinden getirmelerini istedikleri; yaşanan sorunların çözümü konusunda ailelerle ev ziyaretleri, Zoom ve WhatsApp görüşmeleri ile sürekli iletişim kurdukları belirlenmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin öne çıkan sonuçlarda öğretmenlerin sınıfta maske takma nedeniyle öğrencilerle sağlıklı iletişim kuramadıkları belirlenmiştir. Bu sonuç önceki araştırmaların bulgularıyla desteklenmektedir. Alanyazında maskenin hedef kitlenin kaynağı tanımlamasını zorlaştırdığı ve olduğundan farklı bir şekilde algılamasına neden olduğu, bu nedenle maskenin iletişimsel işlevinin ezber bozucu nitelikte olduğu belirtilmektedir (Demircioğlu, 2015). Diğer yandan bulaş riski nedeniyle sınıf içi etkinliklerin sınırlandırılması ve uzaktan eğitime geçilmesi nedeniyle öğrencilerde algı ve dikkat sorunları ile akranlarla iletişim kuramama, ebeveyn ilgisizliği gibi sorunların ortaya çıktığı belirlenmiştir. Bu sonuçları destekler nitelikteki bir çalışmada Yıldız ve Şahin (2022), pandemi döneminde okul öncesi öğretmenlerinin sosyal mesafeyi gözeterek etkinlik planlama konusunda zorluklar yaşadıklarını ve etkinlikleri uygularken öğrenciler arasındaki sosyal mesafeyi korumada güçlüklerle karşılaştıklarını tespit etmiştir. Başka bir çalışmada Avcı ve Akdeniz (2021), öğretmenlerin uzaktan eğitime uygun etkinlik planlama ve uzaktan eğitimi yürütme konusunda zorluklar yaşadıklarını tespit etmiştir. Erkoca (2021) ise uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin derse olan ilgisinin azaldığını ve bu durumun sınıf yönetimi açısından önemli bir sorun olduğunu belirtmektedir. Araştırmamızın sonuçlarını destekler nitelikteki başka bir çalışmada ise Akyıldız (2020), pandemi döneminde velilerin ilgisizliği nedeniyle öğretmenlerin öğrencileri derse teşvik etmekte zorlandıklarını ortaya koymuştur.

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunların eğitim-öğretim sürecine yansımalarına ilişkin elde edilen sonuçlarda öğretmenlerin daha çok bireysel etkinlikler yaptıkları ve uzaktan eğitim nedeniyle öğrencilerle yüz yüze iletişim kuramadıkları; bu durumun bazı kazanım ve göstergelere ulaşılmasını engellediği ve öğrencilerde sosyal, duygusal ve dilsel gelişim

eksikliğine neden olduğu belirlenmiştir. Alanyazında bu sonuçlarla örtüşen çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda uzaktan eğitimin sınıf yönetimi açısından dezavantajları sıralanırken sosyal ve bireysel etkileşimi azalttığı ortaya konmuştur (Tryon ve Bishop, 2009).

Araştırmanın üçüncü ve son alt problemi kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin pandemi sürecinde sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin geliştirdikleri yöntemler olarak öğretmenlerin genellikle dijital etkinlikler düzenledikleri ve etkinlik planı hazırladıkları, ailelerle sık sık görüşmeler yaparak pandeminin neden olduğu olumsuz etkileri azaltmaya çalıştıkları belirlenmiştir. Bu bulgu, Talayhan ve Gültekin'in (2021) öğretmenlerin pandemi döneminde yaşadıkları sorunları aşabilmek amacıyla veli görüşmelerine ağırlık verdiklerini ve bu görüşmeleri yüz yüze veya sosyal mesajlaşma uygulamaları ile gerçekleştirdiklerini ortaya koyan araştırma bulgusuyla örtüşmektedir. Başka bir çalışmada Bayburtlu (2020), pandemi döneminde öğretmenlerin sosyal mesajlaşma uygulamalarını veya ders programlarını kullanarak velilerle iletişim halinde yaşadıkları sorunları çözmeye çalıştıklarını tespit etmiştir.

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak ve pandemiye geride bıraktığımız gerçeğini de göz önünde bulundurarak öğretmenlere uzaktan eğitim sürecinde kullanabilecekleri öğretim yöntemleri ve tekniklerini kapsayan hizmet içi eğitimlerin verilmesi önerilebilir. Zira uzaktan eğitim uygulamaları pandemi sonrası normalleşme sürecini yaşadığımız bu dönemde kullanılmaya devam edebilir. Uzaktan eğitim uygulamaları özellikle veli eğitimleri konusunda da bundan sonraki süreçte daha etkin bir biçimde işe koşulabilir. Öte yandan pandemi sürecinde oluşan öğrenme kayıplarınının telafi edilmesi de kiritk bir mesele olarak durmaktadır. Bu açıdan gelişmiş uzaktan eğitim uygulamaları, bu yönde ihtiyacı karşılamak için kullanılabilir. Pandeminin bitişi, tekrar tamamen yüz yüze eğitime dönüleceği anlamına gelmemelidir. Gerektiği zaman, oluşan farklı koşullar çerçevesinde uzaktan eğitim uygulamaları sürdürülebilir. Bu açıdan öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik tutumları desteklenmeli ve bu yönde mesleki gelişimin sürdürülmesine katkı sağlayacak politik adımlar atılmalıdır.

Kaynakça:

1. Açıkgoz, K. Ü. (2003). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
2. Aktan, O. ve Akkutay, Ü. (2014). OECD ülkelerinde ve Türkiye’de okulöncesi eğitim. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 64-79.
3. Akyıldız, S. T. (2020). Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri (bir odak grup tartışması). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 679-696.
4. Altman, L. K. (2009). Is this a pandemic? Define ‘pandemic’. *New York Times*, 8.
5. Arık, B. M. (2020). <https://www.egitimreformugirisimi.org/turkiyede-koronavirusun-egitime-etkileri-i/> (Erişim Tarihi: 21.03.2022).
6. Arslan, Y. ve Şumuer, E. (2020). COVID-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230.
7. Avcı, F. ve Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(4), 117-154.
8. Aydın, A. (2007). *Sınıf yönetimi* (Üçüncü Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
9. Balay, R. ve Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen

- görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
10. Bayar, A. (2014). *Sınıf içi istenmeyen (sorun) davranışları yönetmek*. İçinde, Mustafa Çelikten ve Mehmet Teyfur (Eds), *Yapılandırmacı yaklaşıma göre sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
 11. Bayar, A., & Kerns, J.H. (2015). Undesired behaviors faced in classroom by physics teachers in high schools. *Eurasian Journal of Physics and Chemistry Education*, 7(1), 37-45.
 12. Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre türkçe eğitimi. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
 13. Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
 14. Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı.
 15. Demircioğlu, Z. (2015). İletişim sürecinde amaç ve niyeti farklılaştıran egemen bir öge olarak maske. *Atatürk İletişim Dergisi*, 8, 157-182.
 16. Enserink, M. S. (2009). WHO “really very close” to using the P word 9 June 2009 Available at: <http://blogs.sciencemag.org/scienceinsider/2009/06/here-comes-phas.html>. (Erişim Tarihi: 01.04.2022).
 17. Ergüç Şahan, B. ve Parlar, H. (2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemler ve çözüm yolları. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(40), 2327-2407.
 18. Erkoca, M. C. (2021) Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi – bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 148-163.
 19. Ertuğ, C. ve Gündüz, Y. (2021). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlikleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 49-68.
 20. Gezgin, N. (2009). *Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
 21. Gordon, T. (1996). *Etkili öğretmenlik eğitimi* (Çev: E. Aksay) (Birinci Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
 22. Gürsel, M. (2005). *Eğitim yöneticisinin yeterlilikleri: Endüstri meslek lisesi müdürlerinin yeterliklerine ilişkin bir araştırma*. Konya: Eğitim Kitapevi Yayınları.
 23. Güven, E. ve Cevher, N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 71-92.
 24. Hong, Y. (2004). Cultural meaning of group discussions on problematic moral situations in Korean kindergarten classrooms. *Journal of Research in Childhood Education*, 18(3), 179-192.
 25. Kaya, S. (2020). Zorunlu uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar: öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri. *VIIth International Eurasian Educational Research Congress*, 10-13.
 26. Kayıkçı, K. (2009). The effect of classroom management skills of elementary school teachers on undesirable discipline behaviour of students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 1215-1225.
 27. Korkut, K., & Babaoğlu, E. (2010). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 146-156.
 28. Last, J. M. (1996). Making the dictionary of epidemiology. *International Journal of Epidemiology*, 25(5), 1098-1101.

29. Levin, J., & Nolan, J. F (2000). *Principles of classroom management: A professional decision-making model* (3rd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
30. Morens, D. M., Folkers, G. K., & Fauci, A. S. (2009). What is a pandemic?. *The Journal of infectious diseases*, 200(7), 1018-1021.
31. Norris, J. A. (2003). Looking at classroom management through a social and emotional learning lens. *Theory into Practice*, 42(4), 313-318.
32. Özyürek, M. (1996). *Sınıfta davranış yönetimi*. Ankara: Karatepe Yayınları.
33. Sabancı, A. (2008). *Yapılandırmacı yaklaşıma göre sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
34. Sarı, H. (2002). *Özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğilimleriyle ilgili çağdaş öneriler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
35. Şentürk, E. (2010). *İlköğretim okullarında sınıf içinde gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
36. Taba, S. Castel, A., Vermeer, M., Hanchett, K., Flores, D., & Caulfield, R. (1999). Lighting the path: Developing leadership in early education. *Early Childhood Education Journal*, 26(3), 173-77.
37. Talayhan, E. ve Gültekin, M. (2021). Covid-19 pandemisinde sınıf öğretmenlerinin zorunlu uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları zorluklara ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 7(83), 2328-2336.
38. Tarkar, P. (2020). Impact of COVID-19 pandemic on education system. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(9), 3812-3814.
39. Taşdan, M., Kantos, Z. E. (2007). Sınıf yönetimi ve disiplin. İçinde Z. Cafoğlu (Ed.), *Sınıf yönetimi* (s. 9-42). Ankara: Grafiker Yayınları.
40. Tekin, A. (2021). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve ekonomik sonuçları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 330-355.
41. Tryon, P. J., & Bishop, M. (2009). Theoretical foundations for enhancing social connectedness in online learning environments. *Distance Education*, 30(3), 291-315.
42. Turan, S. (2006). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
43. Upoalkpajor, J. L. N., & Upoalkpajor, C. B. (2020). The impact of COVID-19 on education in Ghana. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 9(1), 23-33.
44. Yaşar, M. C. ve Aral, N. (2010). Yaratıcı düşünme becerilerinde okul öncesi eğitimin etkisi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(2), 201-209.
45. Yavuzer, H. (2006). *Çocuk eğitimi el kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
46. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
47. Yıldız, E. ve Şahin, K. (2022). Covid-19 pandemisi sürecinde okul öncesi öğretmenleri: Yaşanan sorunlar. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 33-57.